

Yamesi yona leta

Yamesi yona leta hededehemasalahana

Buka ta taukulina ede Yamesi, iya Guiyau Yesu kana kaha hesau (Galatiya 1:19) yo hinage Yelusalema unai dubu kadi tanuwaga hesau (Apostolo 15, Galatiya 2:1-13). Yamesi leta ta ye kuli ye lau Yesu Keliso tausunumaena kalidiwai. Siya ede se haimiyamiyaidi basileiya udoi'udoi udiyedi (Yamesi 1:1).

Yamesi yona kulikuli kubwakubwana ta unai meta Yesu tausunumaena miyamiya namwanamwadi udiyedi ye hekatadi (Yamesi 2:1—5:6). Yo hinage yona nuwatu ye kulihemasalaha meta bena tamowai yodi sunuma se hemamohoiyedi yodi paipaisowa udiyedi (Yamesi 1:19-27). Yo hededehebaya ye tole ekalesiya udiyedi bena se tolobaya pilipili udiyedi yo yodi ekalesiya miyamiyadi udiyedi bena se kitahetete'uyoidi (Yamesi 5:7-20).

Buka ta tupwana lakilakidi

- Lautoki (*Yamesi 1:1*)
- Sunuma yo sibasiba maulina (*Yamesi 1:2-18*)
- Yaubada yona hedehedede bena ta lapui yo ta ginauli-watanidi (*Yamesi 1:19-27*)
- Tabu taugogogogo ta gadosisihinelidi (*Yamesi 2:1-13*)
- Sunuma bena kabikabi udiyedi se kita (*Yamesi 2:14-26*)
- Sibasiba yo hedehedede (*Yamesi 3:1-18*)
- Tabu tanoubu yabayababana ta maiyada ta kawakeha (*Yamesi 4:1—5:6*)
- Nayatautaubiga, kabinamwa, yo tapwalolo (*Yamesi 5:7-20*)

¹ Yau Yamesi, Yaubada yo yoda Guiyau Yesu Keliso yodi heyayai tauhaina. Ya kulikulilaowa komiu Yesu Keliso tausunumaena kalimiuwai. Komiu boda Isalaela saudoudoi-labui wa kadi bodao na kwa haimiyamiyaigomiu basileiya udoi'udoi udiyedi: Ya lautokiyeigomiu.

Laukita udiyedi bena ta tolobayao

² Kehaguwao, huyana laukita udoi'udoi kwa hekalodi, bena ma gwauyalamiu na kwa haidi. ³ Matawuwuna kabina kwa kata meta yomi sunuma lautonogina ne kabo ye hetolobayaogomiu. ⁴ Ena huya maudoina yomi kabatolo unai kwa tolokesegai kabo nuwamiu se bayao yo komiu kabo kwa namwakalili, yo taba nige ginauli hesau unai kwa deha. ⁵ Ena hesau sibasiba unai ye deha, taba ye kaibwada Yaubada unai, na iya kabo ye kainauyai. Yaubada kabo taukaibwada maudoidi ye kainauyaidi ma nuwakohihaina, na nige ye kitaheyababadi. ⁶ Na taukaibwada ne bena ye sunuma, na tabu ye nuwalabulabui. Matawuwuna kaiteya ye nuwalabulabui, iya kana kao kabo doha bagodu gabwa unai yaumai ye towa ye bahesaei yo ye bahedobiyei. ⁷ Tenem tamowaina ne tabu yona nuwatu bena kabo Guiyau unai ginauli saha hesau ye lobai. ⁸ Iya meta nuwalabulabui tamowaina na nuwana ne ye haihaikabi, unai nige gonowana yona hineli ye ginauli.

Tausunuma tamowaina dobidobina yo gogo tamowaina

⁹ Tausunuma tamowaina dobidobina bena ye gwauyala, matawuwuna Yaubada matana ne unai ye saekalili. ¹⁰ Na tausunuma iya gogo tamowaina, iya bena ye gwauyala matawuwuna Yaubada matana ne unai nige ye saekalili. Yona gogo debadiwai taba nige ye nuwasae-sae, matawuwuna ede kabo ye tauwadam doha pasa. ¹¹ Mamohoikalili, mahana kabo ye dalasae na gigibwalina

ne unai pasa wa ye sinai, na lalana ye wowoya yo kana kao namwanamwana ye tauwadam. Gonogonowana doha gogo tamowaina ne. Yona paisowa ne udiyedi ye mode-mode, na ye tauwadam.

¹² Kaiteya laukita luwanawai na ye tolobayao meta gonowana ye gwauyala, matawuwuna huyana laukita ne ye saedikwai, iya kabo mauli kolonana ye hai. Mauli ne Yaubada ye hededehesunumayako taugadosisiyeina udiyedi.

¹³ Huyana laukita kwa hekalo meta tabu kwa wane, “Yaubada ye laukitagau.” Kaniyona ede Yaubada ye namwakalili na laulau yabayababadi nige gonowana iya se laukita, yo Yaubada taba nige tamowai hesau laulau yabayababadi udiyedi ye laukita. ¹⁴ Na ena tamowai hesau laukita ye hekalo meta iya ye bom yona gadosisi yabayababadi se woyaei ede yababa hesabana. ¹⁵ Yo huyana yona gadosisi yabayababadi wa se tubu meta kabo se labalaba, ede yababa. Na yababa ne ye kinilakilaki na ye labalaba, ede boita.

¹⁶ Kehaguwao, tabu kwa lapulau kailupo unai! ¹⁷ Yaubada, iya Galewa maladi tauhetubudi wa, iya kalinawai meta kainauya namwanamwakalilidi mo se dobidobima. Na iya nige gonowana kana kao ye bui doha ginauli hesau mahana ye sinai na tautauna ne ye buibui. *Yaubada meta nige doha tenem.* ¹⁸ Yona hineli ye ginauliyako meta yona hedehedede mamohoina unai kabo mauli hauhauna ye leyama kalidawai. Ede ginauli maudoidi ye hetubudi wa luwadiyena kita meta ye

kaisunuwaida ta hemala kaniyo bagubagunadiyao.**

Yaubada yona hedehedede lapuina yo ginauliwatanina

¹⁹ Kehaguwao, bena kabina kwa kata meta tamowai maudoidi taba yodi lapulapui se sarena, na yodi hedehedede yo yodi kouyalayala bena se pahili. ²⁰ Matawuwuna ena tamowai ye kouyalayala, taba nige gonowana laulau dudulaidi Yaubada ye henuwadi ne ye ginaulidi. ²¹ Unai laulau yabayababadi yo nuwatu bikibikidi maudoidi luwamiu ne udiyedi kwa hekaiyawasidi. Yo ma nuwado-bidobimiu Yaubada yona hedehedede kwa hai yo kwa sunumaei. Hedehedede wa iya ede Yaubada ye toleyako nuwamiu ne unai na gonowana ye hemaulgomiu.

²² Na tabu Yaubada yona hedehedede ne kwa lapu-lapuimoei, na unai kwa bom kwa lupohaigomiu. Na saha ye hedede ne bena kwa ginauliwatani. ²³ Kaiteya hedehedede ne ye lapuimoei na nige ye ginauliwatani, iya kana kao doha tamowai hesau galasi unai kana kao ye kitasipwanamwanamwaei, ²⁴ na mulinawai ye laugabaei, na nige bayaona kabo kana kao ye kita'usei wa ye nuwaluluhiyei. ²⁵ Yaubada laugagayo hesau ye leyamako kalidawai, iya ede wasa namwanamwana, na unai meta yailihai ta hai. Ena tamowai hesau wasa namwanamwana ta hedehedede udiyedi ye lapulapulaunamwanamwa yo ye nuwanuwatuidi na saha ye lapuidi wa nige ye nuwaluluhiyeidi, na ye ginaginauliwatanidi, meta iya kabo Yaubada yona kabinamwa unai ye miya.

** **1:18:** Kaniyo bagubagunadiyao: Dius kalidiwai meta ena yodi koya kaidi se suna yo se nonohako, kabo kai se haibagunaei ne tupwana se mosei Yaubada unai. Yo hinage yodi suisui natuidiyao bagubagunadi kabo se kaitalasamyeyidi Yaubada unai. Kai yo suisui se mosegabaeidi ta hesadi ede kaniyo bagubagunadi, na siya meta Yaubada yona. (Lewitikasi 23:9-14 yo Dutelonomi 26:1-11).

²⁶ Ena tamowai hesau ye hedede meta iya tapwalolo kabikabidi ye ginawliwatanidi, na nige gonowana memenana ye kitahetetenamwanamwaei, kabo unai ye bom ye lupu'uyoi, na yona tapwalolo kabikabidi ne meta nige kaniyodi. ²⁷ Tapwalolo kabikabina Yaubada Tamada ye kitahenamwa meta ye a'a yo unai nige yababa, kabikabina ede teina: Bena wawayao dabudabuledi yo wabuwabu ta kitahetetedi yodi deha udiyedi, yo tanoubu yababana maudoidi udiyedi ta tolehesuwalada.

2

Gadosisihineli hedehedena

¹ Kehaguwao, kita ede yoda Guiyau saesaena Yesu Keliso tausunumaena, unai tabu tamowai kwa kitakitahinelidi. ² Doha taba tamowai hesau ye laoma yomi koigogo unai na lin gole nimana unai yo kaleko namwanamwana ye likwa, yo tamowai hesau dehadehana kaleko beyabeyana ye likwa na hinage ye laoma, ³ kabo saha kwa ginawli? Nuwana nuwamiu ne kabo se lau tamowai kaleko namwanamwana ye likwa ne unai na kwa wane, “Ku laoma inai, kabatuli namwanamwana ta unai ku tuli”. Na kwa hededela tamowai dehadehana wa unai kwa wane, “Metai ku totolo”, o kwa wane, “Ku tulidobi matu ne unai kaegu ne dedekanawai.” ⁴ Ena taba doha teina kwa ginawli meta tamowai kwa kitahinelidi na kwa hemala tauhekasa nuwatu yabayababadi udiyedi.

⁵ Kehaguwao, kwa lapulapui: Tanoubu tamowaidi matadiwai tamowai dehadehadi meta Yaubada ye kaisunuwaidi bena kabo yodi sunuma se namwakalili, yo Yaubada yona basileiya kabo siya yodi. Yaubada yona basileiya ne, iya ede Yaubada ye hededehesunumayako taugadosisiyeina udiyedi. ⁶ Na iyamo tamowai dehadehadiyao wa kwa hedededobidobiyeidi. Na tamowai gogogodi ta siya taukabihenayaigomiu, yo

kabo se laegomiu kwa lauhetala. ⁷ Komiu meta Yesu yona tamowai, na gogo tamowaidiyao, siya meta Yesu hesana saesaena tauheyababana.

⁸ Kulikuli tabuna unai laugagayo saesaekalilina se kuliyo se wane, “Helem taumiya ku gadosisiyei doha ku bom ku gadosisi'uyoigo.” (*Lewitikasi 19:18*) Ena komiu mamohoi laugagayo ne kwa miyawatani meta yomi laulau ne se dudulai. ⁹ Na ena tamowai kwa gadosisihinelidi meta kwa ba'aya, yo laugagayo ye hemasalagomiu ede komiu laugagayo tau'utusidi. ¹⁰ Matawuwuna ede kaiteya laugagayo maudoidi ne ye miyawatanidi, na kesega ye utusi, meta ye hemala laugagayo maudoidi ne tau'utusidi. ¹¹ Yaubada ye wane, “Tabu ku ganawali”, yo hinage ye wane, “Tabu ku kaiunu”. Na ena kowa nige ku ganawali, na ku kaiunu, kowa meta laugagayo tau'utusidi.

¹² Yaubada laugagayo hesau ye leyamako kalidawai, *iya ede wasa namwanamwana*, na unai meta yailihai ta hai. Na laugagayona ne unai kabo ye tolehekasagomiu, unai yomi hedehedede yo yomi laulau taba kwa siba-sibaidi. ¹³ Matawuwuna ede, ena tamowai hesau yona hali tamowai nige ye katekamkamnaei, kabo hekasa mayadaina ne unai Yaubada hinage tamowai ne taba nige ye katekamkamnaei, *na ye hekamkamna*. Na ena yoda hali tamowai ta katekamkamnaei, meta hekasa mayadaina ne unai taba nige hekamkamna ta hekalo.**

Sunuma miyahemasalahana

¹⁴ Kehaguwao, ena tamowai hesau ye hedede bena iya tausunuma, na nige sunuma miyamiyana ye miyawatani, kabo yona namwa ede saha? Sunuma nige paipaisowana

---

** **2:13:** Na ena yoda hali tamowai ta katekamkamnaei, meta hekasa mayadaina ne unai taba nige hekamkamna ta hekalo. Kalina Giliki unai se kuli, Katekamkamna meta hekilaino ye saedikwai.

ne kabo gonowana unai mauli ye lobai? ¹⁵ Doha taba kam kaha o loum hesau nige yona kaleko yo hinage mayadai kesega kesega nige kana kai, ¹⁶ na ku hededelau iya unai ku wane, “Ku lau ma nuwadaumwalim! Taba taum ne se gigibwali yo bogam ne ye sese”, na nige saha hesau ku ginauli tauna ne hesabana, kabo yona namwanamwa ede saha? ¹⁷ Teina meta doha sunuma ye bom. Ena yoda sunuma na unai nige paisowana hesau ta ginauli, meta nige kaniyona.

¹⁸ Ena tamowai hesau ye hededelaoma kaliguwai ye wane, “Tamowai hesau meta sunuma kalinawai, na hesau meta miyamiyana kalinawai,” kabo ya hededelau unai ya wane, “Yogu sunuma ya hekitago yogu paipaisowa ne udiyedi. Na idohagi kabo yom sunuma na unai nige paipaisowana ne ku hekitagau?” ¹⁹ Ku kawamamohoi meta Yaubada ne kesega mo. Ye namwa! Teina hedehedede ta unai hinage yaluwa yabayababadi se kawamamohoi, na se tabutabubu yo se matausikalili. *Iyamo Yaubada yona nuwatu nige se ginauli.*

²⁰ Tamowai yaulyaulena, kabo ya hemasalaha kalimwai sunuma nige paipaisowana unai meta nige gonowana ye hemaulida. ²¹ Kada mumuga Abelahama natuna Isako ye kainauyaei kabakaitalasam milana unai, na yona kabikabi wa debanawai Yaubada ye hededehemasalaha meta iya tamowai dudulaina. ²² Taba ku nuwatulobai meta Abelahama yona sunuma yo yona kabikabi se paipaisowake-sega, na yona kabikabi wa unai yona sunuma ye hemamohoiyei. ²³ Yo saha se kuli buka tabuna unai meta ye hemamohoiyei, doha ye wane, “Abelahama Yaubada ye sunumaei, unai Yaubada ye hededehemasalaha meta iya tamowai dudulaina,” *(Genese 15:6)* yo ye kawakehaei. ^{**} ²⁴ Taba kwa nuwatulobai meta Yaubada

**

^{2:23:} Aisaiya 41:8

nige tamowai yona sunuma ye bom mo na hinage yona kabikabi udiyedi ye kitahedudulai.

²⁵ Gonogonowana doha hinage Lahaba, iya waihiu tauna taulokulokunegabaei moni hesabana. Iya meta taukaikewasipwa ye tolewadamdi yona numa unai, na kabo teha hesau unai ye hetamalidi se lau.** Na yona kabikabi wa debanawai Yaubada ye hededehemasalaha meta iya waihiu dudulaina. ²⁶ Ena tamowai hesau tauna nige mauli yahuwana unai meta iya mwalomwaloina, hinage gonogonowana doha sunuma nige unai paipaisowana meta sunuma ne mwalomwaloina.

3

Memena hemanasana hedehedena

¹ Kehaguwao, taba nige maudoimiu kwa hemala taulauhekata dubu udiyedi. Matawuwuna kabina kwa kata meta kai taulauhekata Yaubada kabo yoma miyamiya ye kitasipwaikaliliyeidi na kabo tamowai hekadi. ² Kita maudoida ba'aya udoi'udoi udiyedi ta beku. Ena tamowai hesau yona hedehedede maudoidi udiyedi nige ba'aya hesau ye hedede meta iya tamowai dudulaina na gonowana tauna maudoina ne ye kitahetetedi.

³ Ena hosi kabaheyaisiyeina** ta tole kawana ne unai, na unai hosi ne ta heyaisiyei, kabo ye kawakabi. Teina kabaheyaisiyeina ta meta ginauli gagilina, na unai kabo hosi ne yona kabalau maudoina unai gonowana ta kitahetete. ⁴ Yo hage, wagakuke lakilakidi ta haidi se hemala yoda kabakita. Se lakikalili yo yaumai bayabayaona kabo ye baheidi se lau. Iyamo kana heyaisi gagilina

---

** **2:25:** Yosuwu 2:1-15   ** **3:3:** Hosi kabaheyaisiyeina meta pawati gagilina tehana hosi ne kawana unai se hekapuhekahini na isu labui ne udiyedi ne meta mainadi, unai kabo hosi ne se heyaisiyei.

ne unai kabo tauheyaisi ne ye bui haedi yona nuwatu ne unai, kabo ye lauwatani. ⁵ Gonogonwana doha memena. Ye gagikalili tauda ta unai, iyamo kabo gonowana nuwasaesae hedehedededi ye hedededi yo ye ginaulidi. Doha hinage kaiwa ginahana gagilina unai nukula lakilakina gonowana kabo ye kalasi. ⁶ Memena ne meta doha kaiwa ginahana. Iya meta ye gagikalili yauda ta udiyedi, na iyamo gonowana yababa lakilakidi ye ginaulidi. Tamowai yona nuwanuwatu maudoina yo yona mauli maudoina gonowana ye heyababadi, na memena yona paisowayababa ne wuwuna ede diyabolo.

⁷ Tamowai gonowadi suisui kadi kao udoi'udo, doha yada manuwadi, yo bwatano yo gabwa suisuidi se hem-anasadi, ⁸ na memenadi meta nige gonowana se hem-anasadi. Memena ne iya yababa tauginaginalina, iya nige yona kabakaiyawasi, yo kaikailewalakilaki meta kalinawai ye mwauyau.

⁹ Na memenada ta unai meta yoda Guiyau yo Tamada ta hedebasae, yo memenada kesegana ta unai tamowai ta hededeheyababadi. Na siya meta Yaubada kana kao unai ye ginaulidi. ¹⁰ Kawa kesega ne unai hedebasae yo hededeheyababa se pesama. Kehaguwao, tabu teina doha kwa ginaginali! ¹¹ Taba mamohoi gonowana waila namwanamwana yo waila kalikalitana bonobonowasi kesega unai se didipesama? ¹² Kehaguwao, nige gonowana piyohu kaiwana unai dulubi** kaniyona ye tole, yo wine kaiwana unai taba nige piyohu kaniyona ye tole. Na doha hinage kalita bonobonowasina unai taba nige waila namwanamwana ye didipesa.

Sibasiba Yaubada unai ye laoma

** 3:12: Piyohu yo dulubi meta Isalaela yodi kaiwa kanikaniyodiyao lauhedamaidi. Piyohu meta kalina Dimdimyena se wane *fig*, yo dulubi ede *olibe*.

¹³ Ena luwamiu ne unai tamowai hesau ye sibasiba, bena yona sibasiba ne ye hemasalaha yona miyamiya namwanamwana unai, na kabikabi ne meta nuwado-bidobiyena ye ginaulidi. Na nuwadobidobi ne yona kabalaoma ede sibasiba. ¹⁴ Na ena komiu nuwamiu ne udiyedi kaikalomagigili yababakalilina yo kwa bom kwa nuwatu'uyoigomiu, tabu kwa hededetausae'uyoigomiu bena kwa sibasiba, yo hedehedede mamohoina tabu kwa uha'uhalaie. ¹⁵ Sibasiba doha teina ne metanige galewa ne unai ye laoma, na tamowai yodi nuwanuwatu mo udiyedi. Iya nige Yaluwa Tabuna unai ye laoma, na yona kabalaoma ede diyabolo. ¹⁶ Ena kaikalomagigili nuwamiu ne udiyedi yo kwa bom kwa nuwatu'uyoigomiu, meta hinage kawayagala yo laulau yabayababadi kadi kao udoi'udoie ede kalimiuwai.

¹⁷ Na ena tamowai yodi sibasiba ne Yaubada unai ye laoma, kabo tamowai ne yodi laulau meta se a'akalili. Nuwadaumwali unai se miya, yo tamowai hekadi gadosisidi nuwanuwatuna kalidiwai. Siya meta gonowana se kawakabi yo se lapulapui, yo tamowai katekamkam-naedi yo haisagusagu meta kalidiwai. Siya nige tamowai se gadosisihinelidi, yo nige se kaokaolupolupo. ¹⁸ Na tauhenuhenuwadaumwali, siya nuwadaumwali se ginauli tamowai luwadiyena kana kao doha like se kumaidi, na se kinilakilaki, kabo se kaniyo. Na kaniyodi ede laulau dudulaidi ne.

4

Kwa uyo Yaubada yona gigibwali logulogunaena

¹ Na lulu yo haikawayagala luwamiu ne udiyedi meta yodi kabalaoma ede haedi? Yodi kabalaoma ede nuwamiu ne udiyedi kami henuhenuwa yabayababadi, se kaipatekalili bena taba se tanuwagaigomiu. ² Saha

kwa henuwadi ne meta nige gonowana kwa haidi. Kwa kaikaiunu yo kwa kaikalomagigili, na yomi henuhenuwa ne nige kwa lobaidi. Maidamiyao kwa haikawayagala yo kwa lulu. Saha kwa henuwadi wa meta nige gonowana kwa haidi, matawuwuna ede nige kwa kaibwada Yaubada unai. ³ Na ena kwa kaibwada Yaubada unai, meta yomi kaibwada ne nige kaniyodi, matawuwuna ede yomi kaibwada ne nuwanuwatudi meta nige se dudulai. Kaniyona ede bena kabo kwa hepaisowadi komiu kwa bom yomi namwa hesabadi.

⁴ Doha tauganaganawali mwanena nige ye hekasisiyei, gonogonowana doha komiu hinage Yaubada nige kwa hekasisiyei. Bena kabina kwa kata meta ena kita tanoubu ta yona saeya, meta unai Yaubada ta subu. Unai kaiteya tanoubu ta ye kawakehai, iya meta Yaubada kana waiunu. ⁵ Tabu yomi nuwatu bena kulikuli tabuna yona hedehedede ne nige kaniyona, doha ye wane, “Yaluwa Tabuna, iya Yaubada ye hetamaliyama kalidawai ye miya ne meta kita ye gadosisikaliliyeida, na ye kaikalomagigilikalili ena taba Yaubada ta laugabaei na tanoubu ta ta kawakehai.” ⁶ Yo hinage ye henuwakalili bena yona kabinamwa unai ye saguida, unai ede kulikuli tabuna yona hedehedede hesau ye wane,

“Yaubada taunuwasaesae ye hekaiyawasidi,

na taunuwadobidobi kabo yona kabi se namwa kalidiwai.” *(Hededesonosonoga 3:34)*

⁷ Debanaena bena kwa uyo Yaubada yona gigibwali logulogunaena, na diyabolo yona laukita kwa laukwatakwataidi, kabo ye wasabugabaeigomiu. ⁸ Bena kwa sigilau Yaubada kalinawai, na kabo iya hinage ye laowa kalimiuwai. Ya hededelaowa komiu tamowai yabayababadi kalimiuwai, bena yomi laulau

yabayababadi kwa hekaiyawasidi,** yo ya hededelaowa komiu taunuwalabulabui kalimiuwai, bena nuwamiu ne kwa he'a'adi. ⁹ Yomi ba'aya ne debadiwai meta bena kwa nuwayababa, kwa nuwadubu, yo kwa dou. Yomi maluhi ne kwa hekaiyawasi na kwa nuwadubu, yo taba nige kwa gwaunya, na kwa nuwakamkamna. ¹⁰ Bena kwa nuwadobidobi Guiyau matana ne unai, na iya kabo ye kitahetausaegomiu.

¹¹ Kehaguwao, tabu kami kaha hesau kwa hededeheyaheyababa. Ena tamowai hesau kana kaha ye hededeheyaheyababa o ye kitahekasa, iya hinage Yaubada yona laugagayo** ye hededeheyaheyababa yo ye kitahekasa. Na ena laugagayo kwa kitahekasa, meta nige kwa hemuliwatani, na kwa hemala laugagayo tauhekasana. ¹² Iyamo laugagayo tautolena yo tauhekasana kesega mo, na iya gonowana kabo ye hemauida yo ye heyababada. Na kowa kaiteya to kam kaha ne bena ku hekasa?

Yoda koitalaliu bena ta ginauli nuwadobidobiyena

¹³ Bena kwa lapulapui, kaiteyadi komiu kwa hedede kwa wane, “Wau teina e malaitom kabo ta lau magari lakilakina hesau unai. Na menai ta miya bolimai kesega, na yoda lokune paisowana ta ginauli na yoda moni ta helaki.” ¹⁴ Idohagi na kabina kwa kata meta malaitom kabo saha ye tubu? Yo yomi mauli ne kana kao kabo doha saha? Kana kao ede doha madagau ye taumasalaha huyakubwakubwa na kabo ye tauwadam. ¹⁵ Unai taba kwa wane, “Ena Guiyau yona nuwatu unai, meta kabo ta miya na yoda paisowa ne ta ginaulidi.” ¹⁶ Na komiu meta kwa bom yomi nuwanuwatu udiyedi kwa hededesaesae. Na

---

** **4:8:** Yomi laulau yabayababadi kwa hekaiyawasidi: Yamesi heyaheya-soni hesau ye kuli, iya ede, Nimamiu kwa deulidi. ** **4:11:** Yaubada yona laugagayo meta taba heleda tamowaidi ta gadosisiyeidi (Yamesi 2:8).

hededesaesae maudoidi doha tenem meta se yababakalili.
¹⁷ Unai, ena kaiteya ye nuwatulobaiyako meta bena yona hineli ne ye ginaulidi nuwadobidobiyena, iyamo ye ginaulidi nuwasaesaeyena, iya meta ye ba'aya.**

5

Taugogogogo taupaisowa se kabihenayaidi kadi hededehe-sibasiba

¹ Komiu tamowai gogogogodiyao, kwa lapulapui! Kwa dou na kwa doulakilaki, matawuwuna kamkamna kabo kwa hekalodi. ² Yomi wasawasa gogodi ne se pwasako, yo yomi kaleko yane se kaidiko. ³ Yomi gole yo siluba wa se masiko. Masimasidiyao ne kabo se hegilugomiu Yaubada matanawai.** Kwa gwaugogoidi na se masi ne debadiwai Yaubada kabo ye heyababagomiu kana kao doha kaiwa kalakalasinu unai taumiu ne ye gabudi. Matawuwuna saha to huya mulimulitana ta unai meta yomi wasawasa gogodi ne kwa tolehesuwaladi kwa bom yomi namwanamwa hesabadi? ⁴ Saha kwa ginauli wa bena kwa kitasipwai! Yomi koya unai witi taubolina nige kwa hemaisadi. Na maisadi nige kwa moseidi wa meta se doudouhemasalahagomiu Yaubada matanawai. Yo witi tauboliboli wa yodi dou meta ye sae Guiyau Gigibwali Saesaekalilina ye lapui. ⁵ Tanoubu ta yona wasawasa yo yona gwaualagaibu udiyedi kwa miya. Komiu kwa bom nuwamiyao yodi gadosisi kwa hemuliwatanidi na kwa haidi. Na kami kao ede doha suisui ye kaikai mo

---

** **4:17:** Lausoiso 17 ta, ena kalina to kalina ta bui, meta iya ede, Unai, ena kaiteya ye nuwatulobaiyako meta laulau namwanamwadi saha na bena ye ginaulidi, na iyamo nige ye ginaulidi, iya meta ye ba'aya. ** **5:3:** Masimasidiyao ne kabo se hegilugomiu Yaubada matanawai: Kadi gilulu matawuwuna ede yodi gole yo siluba ne nige se hepaisowadi tamowai yodi namwanamwa hesabadi.

na yona boita mayadaina meta nige ye nuwanuwatui.
⁶ Tamowai yodi miyamiya namwanamwadi kwa hekasadi na kwa laeidi kwa koihemwaloidi, na siya meta nige se laukwatakwata.

Kamkamna ta hai ma nuwabigada

⁷ Kehaguwao, bena kwa nayatautaubiga ye lau ee Guiyau yona laoma mayadaina ne ye lage. Koya tanuwagana bena ye hemala yomi kabakita. Iya ye nayatautaubiga na huyapaipaisowa yo witi huyabolidi nabudi se talu yodi huyatalu dudulaidi udiyedi, na ye lau ee kana siga yona koya kaina maudoina se suna.
⁸ Gonogonowana doha komiu hinage bena kwa nayatautaubiga na yomi sunuma udiyedi bena kwa tolobayao, matawuwuna Guiyau yona huyalaoma ede ye hana-hanaoma. ⁹ Kehaguwao, tabu kwa haigadigadigugu'uy-oigomiu, kaniyona ede Guiyau kabo ye kitahekasagomiu meta kami gilū. Na Tauhekasa yona laoma mayadaina meta ye hanahanaomako na iya ede keda kawamatana ne unai ye totolo.

¹⁰ Kehaguwao, peloweta kwa haidi se hemala yomi kabakita. Siya Guiyau hesanaena se hededepeloweta, iyamo tamowai se tolo ede se kabihenayaidi, na hekamkamna ne se haidi meta ma nuwataludi.
¹¹ Kabina kwa katako meta sunuma unai tautolobayao ta kawanamwanamwaedi ta wane siya gonowana se gwayuala. Yobi wasana kwa lapuiyako, idohagi ye tolobayao yona sunuma unai, yo idohagi yona kamkamna gehena ne unai Yaubada ginauli namwanamwadi ye kainauya'uyoidi. Guiyau meta gadosisi yo katekamkamna Guiyauna.

¹² Kehaguwao, ginauli saesaekalilina ede teina: Tabu kwa hededekagwala galewa, o tanoubu, o ginauli hesau hesadiwai. Bena kwa hedededudulai! Ena kwa wane,

“Nige” meta nige, na ena “mamohoi” meta mamohoi. Na ena yomi hedehedede ne nige mamohoidi, Yaubada kabo ye heyababagomiu.

Tapwalolo taukasiyebwa hesabadi

¹³ Ena luwamiu ne unai hesau pilipili ye hekalu, iya bena ye tapwalolo. Na ena hesau ye gwauyala, iya taba hedebasae wanadi ye wanaidi. ¹⁴ Na ena luwamiu ne unai hesau ye kasiyebwa, iya taba dubu babadadiyao ye kaib-wadaidi na yona se tapwalolo yo bunama unai se heyausi Guiyau hesanawai. ¹⁵ Na ena babadao wa taukasiyebwa ne yona se tapwalolo, na se sunuma meta Yaubada iya kabo tamowai ne ye henamwanamwa, kabo ye namwanamwa. Guiyau kabo tamowai ne tauna ye hebayaodi na yona namwanamwa maudoina ye hai'uyoidi. Na ena yona ba'aya, Yaubada kabo ye nuwatugabaei. ¹⁶ Unai bena ma kami kahao yomi ba'aya kwa haihededehemahemasalahayoigomiu, yo kami kahao yodi kwa tapwalolo yo hinage yomiu se tapwalolo. Ena doha teina kwa gin-auli, Yaubada kabo ye henamwanamwagomiu. Ena kita miyamiya dudulaina tamowaidi, kabo yoda tapwalolo ne meta se gigibwali na unai gonowana sagu ta lobai.

¹⁷ Yoda kabakita meta Eliya. ^{**} Iya meta tamowai doha kita, na ye tapwalolo ma nuwakohihaina bena taba tabu nabu ye talutalu. Ede nabu nige ye talu Isalaela yodi tano kewanawai bolimai haiyona yo tehana. ¹⁸ Na ye tapwalolo'uyo, ede Yaubada nabu ye hetalu'uyoi tano wa kewanawai, yo koya kaidi kaniyodi se tole'uyoidi.

¹⁹ Kehaguwao, ena luwamiuyena kami kaha hesau Yaubada yona hedehedede mamohoina ta unai ye tausuwala, na kami kaha hesau tamowai ne ye woya'uyoiyama, ²⁰ bena nuwamiu ne ye lau teina

---

** 5:17: 1 Kin 17 yo 18

hedehedede ta kwa nuwatui: Kaiteya ba'aya tamowaina hesau yona laupwano unai ye woya'uyoiyama, meta iya boita unai ye gilihai, na saha ye ginauli ne debanawai Yaubada kabo ba'aya tamowaina ne yona ba'aya maudoidi ye nuwatugabaedi.

Yaubada wasana: Buka Hauhauna tupwana
The Message about God: The New Testament in the Saliba
language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Saliba long Niugini

copyright © 2007, 2013, 2017, 2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Saliba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-07-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Oct 2021 from source files dated 14 Jul 2021

a38b418f-b400-5c73-b231-ea8af9b0924a